

O‘ZBEKISTONDA MEHRIBONLIK UYLARI

Norbutayeva Malika - University of Management and Future Technologies
universiteti, 312- guruh talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekistonda mehribonlik uylari tizimi, ularning faoliyati, mavjud muammolar va takomillashtirish yo‘llari haqida batafsil ma’lumot beriladi. Mehribonlik uylari yetim va ota-ona qaramog‘isiz qolgan bolalar uchun muhim ijtimoiy muassasa hisoblanadi. Bolalarga ta’lim, tarbiya va kasb-hunar o‘rgatish orqali ularning kelajagi ta’minlanadi. Shu bilan birga, maqolada mehribonlik uylari duch kelayotgan asosiy muammolar, jumladan, oila muhiti yetishmovchiligi, ijtimoiy integratsiya qiyinchiliklari va moliyaviy resurslarning yetishmovchiligi muhokama qilinadi. Muammolarni hal etish uchun oila muhitini yaratish, psixologik va ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash tizimini kuchaytirish, kasbiy ta’limni rivojlantirish va homiylik dasturlarini kengaytirish taklif etiladi. Maqola mehribonlik uylarining bolalar hayotidagi o‘rni va ularning kelajagini yaxshilash yo‘llarini tahlil qilishga qaratilgan.*

Kalit so‘zlar: *Mehribonlik uylari, yetim bolalar, ijtimoiy himoya, tarbiya, kasb-hunar ta’limi, psixologik yordam, homiylik, ijtimoiy integratsiya, davlat qo‘llab-quvvatlashi, bolalar huquqlari.*

Kirish

Mehribonlik uylari – yetim bolalar va ota-ona qaramog‘isiz qolgan yoshlarni tarbiyalash, ularga g‘amxo‘rlik qilish va jamiyatda o‘z o‘rnini topishiga yordam berish maqsadida tashkil etilgan muassasalardir. O‘zbekistonda bu tizim davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanib, bolalarning ijtimoiy himoyasi va tarbiyasiga katta e’tibor qaratiladi. Ushbu maqolada mehribonlik uylari faoliyati, muammolari va ularni yanada rivojlantirish yo‘llari haqida so‘z yuritamiz.

Mehribonlik uylari tizimi va faoliyati

O‘zbekistonda mehribonlik uylari Xalq ta’limi vazirligi va boshqa tegishli tashkilotlar nazorati ostida faoliyat yuritadi. Bu muassasalar yetim yoki ota-ona

qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarga turar joy, ta'lim, tibbiy xizmat va psixologik yordam ko'rsatadi. Har bir bolaga individual yondashilib, ularning qobiliyatlari va kelajakdagi kasbiy yo'nalishlari e'tiborga olinadi.

Bolalar nafaqat umumiy maktab ta'limini oladi, balki kasb-hunar o'rganish imkoniyatiga ham ega bo'ladilar. Ko'pgina mehribonlik uylarida hunarmandchilik, texnika, san'at va sport to'garaklari tashkil etilgan. Bu esa bolalarning hayotga moslashishiga va mustaqil hayot kechirishga tayyorgarlik ko'rishiga yordam beradi.

Mehribonlik uylari oldida turgan muammolar

Mehribonlik uylari tizimi yaxshi yo'lga qo'yilgan bo'lsa-da, ba'zi muammolar ham mavjud. Ulardan eng asosiylari quyidagilardir:

- Oila muhiti yetishmovchiligi – Mehribonlik uylari bolalarni moddiy va ma'naviy jihatdan qo'llab-quvvatlash ham, haqiqiy oilaviy muhiti yetishmaydi. Bu esa bolalarning emotsional holatiga salbiy ta'sir qilishi mumkin.
- Ijtimoiy integratsiya muammolari – Ba'zi bolalar jamiyatga moslashishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Ularni kelajakda ishga joylashtirish va mustaqil hayotga tayyorlash bo'yicha qo'shimcha choralar ko'rish zarur.
- Moliyaviy va resurs muammolari – Ba'zi mehribonlik uylari zamonaviy texnologiyalar, didaktik materiallar va yetarli pedagogik kadrlar bilan to'liq ta'minlanmagan.

Mehribonlik uylari tizimini takomillashtirish yo'llari

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

- Oilaviy muhit yaratish – Bolalarni oilalarga joylashtirish dasturlarini kengaytirish, masalan, patronat yoki vasiylik tizimlarini rivojlantirish.
- Psixologik va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash – Mehribonlik uylarida bolalarning ruhiy holatini yaxshilash uchun maxsus psixologik xizmatlarni kengaytirish.
- Kasbiy ta'lim va ishga joylashtirish – Kasb-hunar ta'limi tizimini takomillashtirib, bolalarni mehnat bozoriga tayyorlashga e'tibor qaratish.

- Homiylik va jamoatchilik ishtirokini oshirish – Mehribonlik uylariga xayriya tashkilotlari, tadbirkorlar va keng jamoatchilikning e'tiborini jalb qilish orqali qo'shimcha mablag' va resurslar ajratish.

Xulosa

Mehribonlik uylari – ota-ona qaramog'isiz qolgan bolalar uchun katta imkoniyat yaratuvchi muassasalar hisoblanadi. O'zbekistonda bu tizim davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgani e'tiborga molik. Biroq, bu bolalarning jamiyatga moslashuvi va kelajakda muvaffaqiyatli inson bo'lishi uchun yanada samarali tizim yaratish zarur. Mehribonlik uylarini takomillashtirish nafaqat davlat, balki butun jamiyatning ham vazifasidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Педагогик faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.

8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.